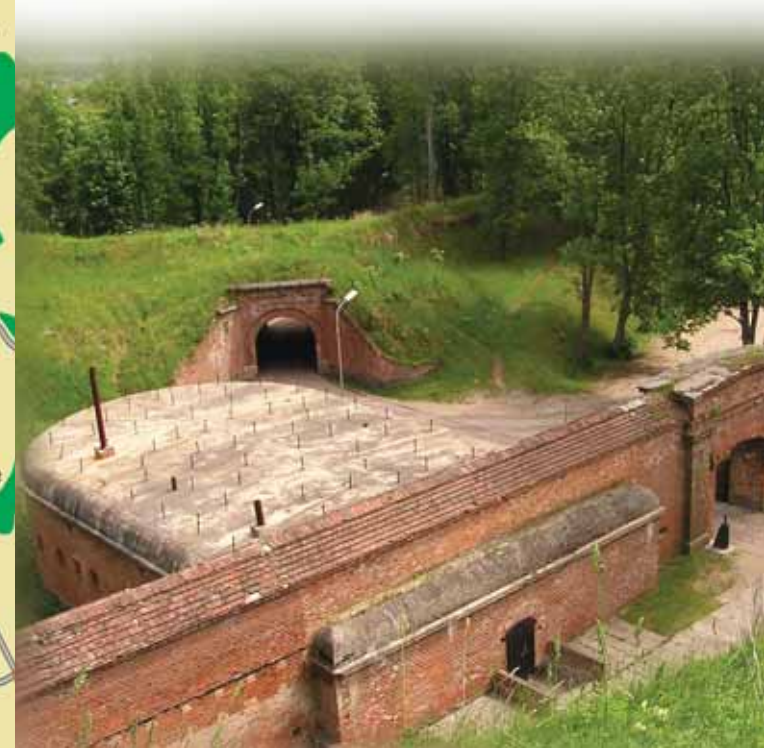

PROJEKT
WSPÓLFINANSOWANY
PRZEZ
UNIĘ EUROPEJSKĄ
ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Fortyfikacje Befestigungen

**Centrum Promocji
i Informacji Turystycznej**
11-500 Giżycko, ul. Wyzwolenia 2
tel. + 48 87 428 52 65
tel./fax +48 87 428 57 60
www.gizycko.turystyka.pl
e-mail: infogizycko@post.pl

Wielkie Jeziora Mazurskie już w średniowieczu okazały się być ważną, naturalną barierą, która skutecznie ograniczała swobodę manewru wojsk we wschodniej części państwa zakonnego, a później pruskiego. Doceniając walory obronne linii jezior, w połowie XIX w. zapoczątkowano proces ich fortyfikowania. Ich pozostałości obecne są w krajobrazie powiatu

giżyckiego po dzień dzisiejszy, stanowiąc unikalny przykład architektury militarnej XIX - XX w. w Polsce. Kluczowym elementem systemu obrony wschodniej części Mazur stanowiła Twierdza Boyen w Giżycku. Jest to unikalny przykład pruskiej „Festy” – artyleryjskiego fortu zaporowego, którego zadaniem było zablokowanie najszerzego i najdogodniejszego przesmyku w pasie między Węgorzewem a Rucianem. Obiekt ma kształt regularnej gwiazdy 6-cio ramiennej i zlokalizowany został na zachodnim skraju miasta, w obrębie tzw. Wyspy Giżyckiej. Dwa fronty twierdzy otrzymały narys poligonalny, cztery pozostałe bastionowy.

W końcu XIX w. obiekt został wzmocniony m.in. bomboodpornymi schronami piechoty, laboratorium prochowym, głównym magazynem amunicyjnym i stanowiskami obserwacyjnymi. Dążąc do wzmocnienia walorów obronnych jezior, na przełomie XIX/XX w. wzniesiono punkty oporu Mazurskiej Pozycji Jeziornej (Masurische Seenstellung) w rejonie Przesmyku Kula, Zielonego Gaju, Szymonki, Mikołajek i Rucianego. System ten okazał się być skuteczną zaporą dla wojsk rosyjskich w 1914 i 1915 r. Jeszcze w trakcie działań wojennych rozpoczęto budowę Giżyckiej Pozycji Polowej (Lötzenser Feldstellung). Na froncie Jez. Śniardwy-Tyrkło-Buwełno-Wojnowo do Przykopu, dalej Staświny-rzeka, Staświnka-Upałty-Siedliska-Kruklin- jez. Kruklin-Gołdapiwo-rzeka Sapina-jez. Stręgiel Wlk. i Święcajty (front wschodni) oraz jeziora Dejguny-Dobskie-Ławki-Guber-Ryńskie (front za-chodni) wzniesiono

łącznie 50 punktów oporu z 255 obiektami o konstrukcji betonowej, opartych na blasze falistej typu „H”, których przekrój komór opierał się na 4/5 obwodu koła. W II poł. lat 30 - tych pozycja ta rozwinięta została do Giżyckiego Rejonu Umocnionego (Befestigungen bei Lötzen). Większość schronów wybudowano według stosowanej w latach 30 - tych kategorii odporności B1. Podstawowym typem były schrony z czołową płytą pancerną, przeznaczone dla obsługi jednego ciężkiego karabinu maszynowego. W końcu 1944 r. cała pozycja wzmocniona została linią rowów przeciwczołgowych i „garnków” Kocha.

Die Grossen Masurischen Seen waren bereits im Mittelalter eine wichtige, natürliche Barriere, die Truppenmanöver in dem östlichen Teil des Ritterstaates und dann der Preußen, verhinderte. In der Hinsicht auf natürliche Verteidigungsstellung der masurischen Seen begann man Mitte des 19.

Jahrhunderts sie allmählich zu befestigen. Die Überreste der Befestigungen sind in der Landschaft des Kreises Giżycko (Lötzen) bis heute vorhanden und bilden ein Beispiel der Militärarchitektur des 19. und 20. Jahrhunderts in Polen. Das wichtigste Element des ostpreußischen Verteidigungssystems in Masuren war die Festung Boyen in Giżycko. Sie ist ein einzigartiges Beispiel eines

preußischen Sperrfortes, dessen Aufgabe die Sperrung von der breitesten und günstigsten Landenge zwischen Węgorzewo und Ruciane war. Die sternförmige Festung wurde am westlichen Stadtrand, im Bereich der sog. Lötzenser Insel, platziert. Zwei Fassaden der Festung haben einen polygonalen Grundriss, die vier anderen Bastionsgrundriss. Ende des 19. Jahrhunderts wurden hier u.a. Infanteriebunker, ein Schießpulverlabor, das Hauptarsenal und Beobachtungsstellen untergebracht. Um die strategische Bedeutung der Masurischen Seen zu verbessern, hat man um die Wende des 19. und 20. Jahrhunderts im Bereich der Landenge Kula, Zielony Gaj, Szymonki, Mikołajki i Ruciane die Masurische Seenstellung errichtet. Mit dem System konnten die Angriffe der russischen Truppen in den Jahren 1914 und 1915 erfolgreich zurückgeschlagen werden. Noch während der Kriegsmaßnahmen wurde mit dem Bau der Lötzenser Feldstellung begonnen. Im Bereich der Seen Śniardwy-Tyrkło-Buwełno-Wojnowo bis Przykop, weiter Staświny-der Fluß Staświnka-Upałty-Siedliska-Kruklin-die Seen Kruklin-Gołdapiwo-der Fluß Sapina-Stręgiel Wlk. und Święcajty (Ostfront) sowie die Seen Dejguny-Dobskie-Ławki-Guber-Ryńskie (Westfront) wurden insgesamt 50 Verteidigungsstellen mit 255 Objekten aus Beton und Wellblech Typ „H” mit dem Querschnitt von 4/5 des Kreisumfangs errichtet. In der zweiten Hälfte der 30er Jahre wurde diese Stellung zum Befestigungsraum Lötzen entwickelt.

Die meisten Bunker hatten die in den 30er Jahren verwendete Kategorie B1. Meistens waren das die Bunker Typ B1-1 und B1-1a mit einer Panzerplatte, für ein schweres Maschinengewehr vorgesehen. Ende 1944 wurde die Verteidigungsstellung mit Panzergraben und sog. „Kochtöpfen” befestigt.

Bunker Typ B1-1 und B1-1a mit einer Panzerplatte, für ein schweres Maschinengewehr vorgesehen. Ende 1944 wurde die Verteidigungsstellung mit Panzergraben und sog. „Kochtöpfen” befestigt.

